

راهی به رهای

تاریخچه و تئوری نقد بیان، راهی به رهای، ترجمه

تقدیم به آنان و اینک رخصت

با حقیقت جوئی، گردانت طلبی، و عیش معنوی ۱

ترجمه و تدوین: مصطفی ملکیان (مجموعه آثار دکتر مصطفی ملکیان، جلد اول، انتشارات نشر راهی به رهای، تهران، ۱۳۸۷).
مجموعه آثار دکتر مصطفی ملکیان، جلد اول، انتشارات نشر راهی به رهای، تهران، ۱۳۸۷.
مجموعه آثار دکتر مصطفی ملکیان، جلد اول، انتشارات نشر راهی به رهای، تهران، ۱۳۸۷.

مصطفی ملکیان

راهی به رهایی
جستارهایی در باب
عقلانیت و معنویت

نشر نگاه معاصر

مجموعه آثار دکتر مصطفی ملکیان، جلد اول، انتشارات نشر راهی به رهای، تهران، ۱۳۸۷.

۱۳۸۷

۹۷۸۶۵۴۳۲۱۰

ISBN 964-93279-8-X

مجموعه آثار دکتر مصطفی ملکیان، جلد اول، انتشارات نشر راهی به رهای، تهران، ۱۳۸۷.

مجموعه آثار دکتر مصطفی ملکیان، جلد اول، انتشارات نشر راهی به رهای، تهران، ۱۳۸۷.

مجموعه آثار دکتر مصطفی ملکیان، جلد اول، انتشارات نشر راهی به رهای، تهران، ۱۳۸۷.

۹۷۸۶۵۴۳۲۱۰

مجموعه آثار دکتر مصطفی ملکیان، جلد اول، انتشارات نشر راهی به رهای، تهران، ۱۳۸۷.

۹۷۸۶۵۴۳۲۱۰

فهرست

- سخنی با خواننده / ۷
- تقریر حقیقت و تقلیل مراتب / ۹
- داده‌های وحیانی و یافته‌های انسانی / ۳۵
- تأملاتی چند در باب امکان و ضرورت اسلامی شدن دانشگاه / ۵۳
- علم دینی / ۸۱
- سخنی در چند و چون ارتباط اسلام و لیبرالیسم / ۹۳
- ارتداد / ۱۰۷
- مبانی نظری مدارا / ۱۱۳
- گفت و گوی تمدن‌ها: تجمل یا ضرورت فرهنگی / ۱۲۷
- ایمان / ۱۵۷
- شناخت در قرآن / ۱۷۳
- خود را بشناس / ۲۱۱
- دین و دینداری در جهان معاصر / ۲۳۳
- دفاع عقلانی از دین / ۲۵۱
- دین و عقلانیت / ۲۶۵
- انتظار بشر از دین / ۲۷۹
- تجربه دینی / ۳۱۳

تاسیس

۱۷ / فصلنامه علمی تخصصی

عرفان و جهانی شدن / ۳۳۱

۱۵۲ / کلام در روزگار ما / ۳۳۹

۱۷۵ / فلسفه و تمدن / ۳۵۵

سنت‌گرایان / ۲۸۱

۱۷۲ / نقد شووان بر فلسفه‌های جدید / ۴۱۹

فلسفه فقه / ۴۴۷

۱۷۱ / نماز / ۴۸۷

۱۷۱ / درباره پژوهش در قرآن / ۴۹۱

بایسته‌های پژوهشی قرآنی / ۴۹۵

۱۷۱ / نمایه‌ها / ۵۰۵

۱۷۷ / فصلنامه علمی تخصصی

۱۷۷ / فصلنامه علمی تخصصی

۱۷۵ / فصلنامه علمی تخصصی

۱۵۹۶ / فصلنامه علمی تخصصی

۱۷۷ / فصلنامه علمی تخصصی

۱۷۷ / فصلنامه علمی تخصصی

سخنی با خواننده

کتابی که پیشاروی خواننده گرامی است مجموعه‌ای فراهم آمده از ۲۵ نوشته است که، به استثنای دونوشته (با عناوین "نماز" و "درباره پژوهش در قرآن")، همگی، در جاهایی دیگر، انتشار یافته‌اند یا بزودی انتشار خواهند یافت. آنچه در کنار هم نشستن این مکتوبات را توجیه می‌تواند کرد این است که هر یک از آنها بر گوشه‌ای از مبحث "عقلانیت و معنویت" - پروژه‌ای که نگارنده هشت‌سالی ست توش و توان ناچیز خویش را در کار آن کرده است - پرتوی اندک می‌افکند.

مجدد و از سر صدق بر این باورم که اگر راهی به رهایی باشد جز در جمع و تلفیق عقلانیت و معنویت و اداء حق هر یک از این دو فضیلت بزرگ نیست. و امید می‌برم که کار در گره و، گره در کار نیفتد، و بزودی مکتوبی جامع‌تر، سامانمندتر، و مدققانه‌تر، در باب مؤلفه‌های هر یک از دو مقوله عقلانیت و معنویت، ضرورت جمع و تلفیق این دو، و لوازمی که جمع و تلفیق آنها در قلمروهای دین، اخلاق، عرفان، تعلیم و تربیت، حقوق، و سیاست دارد، پردازم و در معرض نظر و نقد ناقدان بصیر آورم.

از اکبر قنبری، مدیر سختکوش و بلندهمت مؤسسه پژوهشی نگاه معاصر، که اصرار او عزم مرا بر نشر این مجموعه جزم کرد، سپاس فراوان دارم و توفیق وی را در خدمت به فرهنگ این مرز و بوم از حضرت حق، خواستارم.